

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

59-2

BRNO 2018

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 59
Volume 59

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí. Falzum arabské mince z druhé poloviny 8. století (obr. 81, str. 277).

Cover Photography

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí (Square). Falsum of the Arabic coin from the 2nd half of the 8th century (Fig. 81, Pg. 277).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2018
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2018 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Obr. 55. Jihlava. Výběr keramických nálezů, získaných v prostoru předlokační jihlavské osady, v blízkosti kostela sv. Jana Křtitele. Archiv Archaia Brno, z. ú.

Fig. 55. Jihlava. Pottery from the early Jihlava settlement, located near the St. Jan Křitel church. Archive of Archaia Brno.

JIHLAVA (OKR. JIHLAVA)

Jakubské náměstí, hradební parkán Malý Heulos – Brněnská ulice, parc. č. 5, 8, 10, 12. Vrcholný středověk, novověk. Podzemní konstrukce kaple Olivetské hory, parkán městského opevnění. Záchranný výzkum.

V suterénu kaple Olivetské hory byla zdokumentována na maltu zděná konstrukce z lomových kamenů orientovaná ve směru V–Z a po obou podélných stranách opláštěna cihlovou zdí. Tato zeď je starší než nová kaple a s výstavbou kaple nesouvisí. Je ovšem mladší než hradební zeď, ke které východní stranou přiléhá. Nelze ji také spojit s kaplí sv. Václava, která stávala o několik metrů dále. Na plánu města Jihlavy z roku 1647 lze v místech kaple Olivetské hory vidět stavbu, s níž lze výše zmíněnou zeď s opatrností spo-

tovat. Může se také jednat o součást opevnění budovaného v 17. století v souvislosti s třicetiletou válkou.

V místě výkopu pro nové schody na parkán u domu č. p. 31/19 v Brněnské ulici bylo odkryto 2,4 m výšky původní parkánové hradby. Prostor parkánu byl vyplněn více než 2 m mocným souvrstvím, vzniklým dorovnáváním terénu v období od pozdního středověku až do současných parkových úprav. Ve vrstvách s raně novověkou keramikou lze spatřovat zásahy do fortifikace v období třicetileté války.

U severo-východního rohu domu č. p. 31/19 byla vyhloubena zjišťovací sonda. V jedné vrstvě byly zachyceny čtyři rovnoběžné drobné rýžky jdoucí ve směru S–J. Nabízí se zde hypotéza, že jde o stopy kol povozů. Na podloží ležící vrstva byla proražena žlábkem o zdokumentované délce 3,5 m. Tento žlábek orientován S–J se kónicky zužoval směrem ke dnu (hloubka cca 40 cm,

max. šířka cca 30 cm). Část výplně žlábků s příměsí mazanice pokračovala západním směrem od žlábků. Situaci lze interpretovat jako pozůstatek základového žlabu pro nevelkou stavbu, nejspíše ohrazení, které při destrukci spadlo západním směrem. Podle doprovodné keramiky z období 13.–14. století lze uvažovat o situaci spojené s výstavbou hradebního systému. Nelze ovšem hovořit o fortifikačním významu stavby ve smyslu palisády, jaká byla například objevena při výzkumu v domě č. 45 v ulici Kosmákova (Zatloukal 1996). Pro tento účel je žlábek příliš malých rozměrů. Záchraná archeologická akce navázala na sérii výzkumů městského opevnění v Jihlavě a přispěla k poznání jeho vývoje.

Šimon Kochan, Petr Duffek

Literatura

Zatloukal, R. 1996: Nález dvou středověkých pecí typu hypocaustum v minoritském klášteře v Jihlavě. *Vlastivědný sborník Vysočiny, oddíl věd společenských* X, 11–34.

Resumé

Jihlava (Jihlava District), Jakubské náměstí (Square). Medieval fortification during the reconstruction of the chapel of Olive Hill. Rescue excavation.

JIHLAVA (K. Ú. STARÉ HORY, OKR. JIHLAVA)

Ulice Na Dolech. Rekonstrukce vozovky II/523 a železniční přejezd. Středověk. Důlní aglomerace. Záchraný výzkum.

V trasách výkopů ve vozovce ulice Na Dolech (severní pokračování ulice Jiráskova) byly zjištěny podvrchové archeologické situace středověkého stáří, a to v různé míře zachování. Souvisí s těžbou a zpracováním polymetalických rud, které v oblasti Starých Hor probíhalo ve 13. a 14. století.

Část dokumentovaných objektů tvořila ústí těžebních šachet středověkých dolů, obklopená vrstvami zplanýrované vytěžené hlušiny, s ojedinělými výskyty žiloviny (baryt, sulfidické rudy) a hlušiny. Ve třech případech byly na řezu zachyceny suterény obydlení s antropogenní výplní, keramickými fragmenty a kostěnými artefakty. Výjimečný nález z jednoho suterénu představovaly dvě kompletní keramické nádoby – džbán a hrnec. Na řezu se podařilo zdokumentovat také pyrotechnologické zařízení v podobě pece s kamennou konstrukcí.

Petr Hrubý

Literatura

Hrubý, P. 2011: *Jihlava – Staré Hory. Archeologický výzkum středověkého důlního, úpravnického a obytného areálu v letech 2002–2006. Příspěvek ke studiu středověkého rudného hornictví – Jihlava – Staré Hory (Iglau – Altenberg)*. Dissertationes archaeologicae Brunenses / Pragensesque 9. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta.

Resumé

Jihlava (Staré Hory Cadastre, Jihlava District), Na Dolech Street. Reconstruction of railway crossing at medieval mining settlement in “Staré Hory” in the Jihlava city area; pyrotechnological kiln, pottery, remains of mining pits and medieval house basement. Rescue excavation.

Obr. 57. Jihlava, ulice Na Dolech. Keramické nádoby z výzkumu při rekonstrukci železničního přejezdu na Starých Horách v Jihlavě. Archiv Archaia Brno, z. ú.

Fig. 57. Jihlava, Na Dolech Street. Pottery from the excavation during the reconstruction of railway crossing at Staré Hory, Jihlava. Archive of Archaia Brno.